

Obsah

Úvod	5
I Český národní jazyk	9
1 <u>Rozvrstvení národního jazyka</u>	
spisovná čeština, obecná čeština, nářečí, slang	9
2 <u>Veřejný a neveřejný projev, jazykové příručky</u>	14
příkaz, rozkaz	15
II Zvuková stránka jazyka	17
1 <u>Zvukové prostředky souvislé řeči</u>	17
2 <u>Výslovnost a pravopis</u>	19
spodoba znělosti, zdvojené souhlásky	21
III Význam slova a jeho tvoření	24
1 <u>Slovotvorný rozbor, rozbor stavby slova</u>	24
IV Skladba	29
1 <u>Základní větné členy - podmět a přísudek</u>	29
pochvala, poděkování	35
2 <u>Rozvíjející větné členy</u>	37
přívlastek	37
inzerát	37
3 <u>Rozvíjející větné členy</u>	40
předmět	40
oslovení	42
4 <u>Rozvíjející větné členy</u>	44
přísloušné určení	44
pozdrav, přivítání	47
5 <u>Věta jednoduchá a souvětí</u>	48
rozhovor	51
V Tvarosloví	52
1 <u>Slovní druhy</u>	52
blahopřání	54
2 <u>Podstatná jména</u>	55
opakování	62
3 <u>Druhy podstatných jmen</u>	
konkrétní a abstraktní, obecná a vlastní	64

4 <u>Přídavná jména</u>	
druhy přídavných jmen: tvrdá, měkká, přivlastňovací	68
jmenné tvary, stupňování	70
domov	72
5 <u>Zájmena</u>	
druhy zájmen a jejich skloňování	73
spojení na dálku	77
6 <u>Slovesa</u>	
opakování mluvnických významů sloves, podmiňovací způsob	79
prosba	82
VI Sloh	84
1 <u>Vypravování</u>	84
2 <u>Popis</u>	87
popis pracovního postupu	91
3 <u>Zpráva, oznámení</u>	93
4 <u>Výpisky, výtah</u>	96
hlavní myšlenky textu	96
VII Přehled učiva	100
VIII Výstavba učebnice	130
Výstavba učebnice obecně	130
Analýza lekcí	133
Literatura	139

Úvod

Modelová učebnice sleduje metodickou přípravu učitelů českého jazyka. Modelová je proto, že v ní ukazujeme, jaké aspekty by měla moderní učebnice splňovat. Tyto aspekty v dosud vydaných učebnicích nejsou v plné šíři realizovány.

Chápeme vzdělání v humanistickém pojetí jako vyrovnávání se člověka se světem, uvědomování si smyslu věcí a hodnot. Škola má především akcentovat cíle, které vedou k vytváření postojů a hodnot dítěte, k nabývání dovedností tvořivě pracovat s informacemi a řešit problémy. Vědomosti žák získává nejen přejímáním a reprodukováním, ale také tím, že sám hledá, objevuje a konstruuje. Tyto zásady se snaží respektovat tato učebnice.

Chápeme-li vzdělání jako uvádění dítěte do světa, musíme vyjít ze čtyř stěn školy a všimnout si jazyka jako živé součásti společenského prostředí, v němž dítě vyrůstá a formuje svou osobnost. Úkoly v učebnici by měly podněcovat dětskou zvědavost a dítě by mělo být vedeno k samostatnému vyhledávání informací v rámci učebnic i jinde.

Gramatické učivo není vyloženo jen jako popis systému, ale je vždy podřízeno komunikativní funkci jazyka.

Součástí vzdělávání v mateřském jazyce musí být i výchova k hodnotové orientaci. Proto učebnice obsahuje témata zaměřená na etické hodnoty, akcentován je vztah k přírodě.

Komplexnost vzdělání podporuje propojení českého jazyka s dalšími výukovými předměty.

Výběr témat a úkolů je zaměřen na rozvoj funkční gramotnosti. Prioritním cílem se stává rozvoj komunikačních dovedností, zdůrazňuje se především vztah mluvčího a adresáta (záměr mluvčího a efekt komunikátu). Modelová učebnice proto obsahuje komunikační lekce, které volně tematicky navazují na probírané gramatické učivo. Každá lekce je vystavěna na osnově:

- východisko – výchozí text
- vyvození nové látky – práce s textem
- kategorizace – poučení
- procvičování – úkoly
- kunikační lekce